

КНИГА ПЕРША

Небесна канцелярія.

Завжди

— Отче! У моєму Окрузі передчасно народилася нова людина, — дещо здивований і трохи невпевнений голос із домішком легкої дратівливості, схожий на голос спокусливих морських сирен, які відбирають волю і розум у заблудлих мандрівників, надто обережно завібував у небесному безгомінні, так, наче остерігався порушити навіки встановлений тут баланс тиші. — Пора визначати шлях новонародженому, а я, мій Отче, на цей раз заскочений зненацька і розгублений форс-мажорними обставинами, і вперше не знаю, як діяти... — нечутно прошеlestивши прозорими крилами поза плечима Творця, Білий Ангел винувато усівся на краєчку прозорої хмари, з якої в усій своїй чудовій безконечності відкривалося білопінне, мерехтливе безмежжя, початку і краю якого ангел не бачив так ясно ще ніколи за всі свої многотрудні віки роботи в Бога.

Підозріло улесливий шепіт Творця, схожий на шипіння плазуна, розшматував білопінне мерехтіння небес не згірш гострого леза:

— Скажи мені, слуго: а скільки ще разів я маю повторити, що жодна душа на світі не приходить у життя завчасно?! — голос Творця видавав легке невдоволення, чи радше роздратування, поєднане з неспритаманним йому менторством: — Невже ти за стільки віків служби не пересвідчився, що кривавий людський кокон у час з'яви з материнської утроби — завжди довершений у своїй досконалості, навіть якщо його вважають недоношеним? Це вже згодом відбуваються злами і збої в системах його функціонування. Ну, звичайно, не без моєї згоди. Але в момент приходу у світ! Він завжди вчасний! І досконалий! До-ско-на-лий!

Проте ні докір Творця за неочікувану безтактність Білого Ангела, ні огор прозорої даліни, як і делікатне мереживо тендітних хмар, ані п'янка і запаморочлива миттевість надблизького перебування до Творця не могли затьмарити образу самого Творця у час його миттєвого гніву — не гніву, а легкого невдоволення поведінкою слуги.

Пильна робота Творця не допускала таких дрібниць, як ненавмисне нерозуміння слугами деяких незмінних величин у Його обширах.

І навіть після короткочасної дратівливості, пов'язаної з недоречним запитанням Білого Ангела, Творець, нібито зовсім відсторонений від доволішнього дійства, за якусь мить знову незмигмо вдивлявся не так у молочно мерехтіння ефіру, як у безконечні письмена перед собою.

Присоромлений і одночасно збентежений, Білий Ангел, забувши про прикору недоречність і нікчемне відволікання Отця від його місці, тепер теж незмигмо вдивлявся у Творця, укотре намагаючись розшифрувати невидиму роботу Людино-Бога, схиленого над горою потемнілих від часу письмен-папірусів та над зчорнілим золотом запилюжених фолантів із гофрованими краями незліченної кількості однакових за формою дрібних аркушів, що нагадували одірвані з настінного календаря листки. На тих напівзотлілих письменах, не упорядкованих, безладно завислих в ефірі і померклих чи то від світла, чи то від давності, Білому Ангелові ясно видно густі зигзаги, накреслені Творцем для своїх земних підопічних, якими їх водили прикріплені до них ангели від самого народження і аж до смерті.

Це були обов'язкові зигзаги людських долі — лінії Життя та Смерті. Вони чудернацьки спліталися з багатьма іншими зигзагами, утворюючи суцільні лабіринти-безконечники, що нагадували переплетене коріння старезних дерев чи безконечники шляхів невтомного крота під землею.

Цієї миті Білому Ангелові понад усе хотілося зайвий раз відчутти й свою причетність до доленосного. Тому все, свідком чого він став цієї миті, мало ознаки надприродного дійства. Ще ніколи слуга Бога не спостерігав за таємною роботою свого працедавця так зблизька, майже інтимно. Йому здавалося, що мерехтіння письмен і є отою незбагненою всесвітньою таємницею, вкритою пеленою пречудового незнання, що нею володіє лише один єдиний Бог.

Розкіш картини, раптово відкритої зачудованим очам Ангела, доповнювало відчуття його особистої виняткової обраності. Адже в безмежному просторі Творцевих володінь Білий Ангел був лише одним із незліченної армії слуг, проте чомусь Творець дозволив сьогоднішні й майже інтим у присутності саме його — Білого Ангела з окремо взятого земного Округу. І ніхто інший цієї миті не був допущений до свята-святих — читання Небесної Книги Життя і Смерті земних людей, розшнурованої тепер задля одніської душі, яка щойно прийшла у світ в далекому звідси куточку Землі, — тільки підопічний Білий Ангел, якому чомусь здалося, що з'ява саме цієї душі була завчасною. І що так палко заперечив Творець.

Коли б хто поцікавився думкою Божого слуги про обшири, що ними безустанно ширяв Білий Ангел, контролюючи, страхуючи і караючи своїх підопічних, — він, не вагаючись, відповів би, що підконтрольна йому територія і контрольовані ним люди — цілком унікальні, не схожі на людей у інших Округах. Ба більше, сказав би, що вони таки навіщось вибрані Божим промыслом. Привілейовані. Хоча й невідомо за які заслуги. Принаймні так вважав Білий Ангел.

Ця дещо егоїстична, ба навіть чванькувата, думка навідувала контролера живих душ — Білого Ангела — і тоді, коли в часи земної смуги, розбрату, ворожнечі, бойні чи зрад він незрідка таки сумнівався у вибраності своїх підопічних, хоча сам смикав за ниті зигзагів їхньої Долі, скеровуючи ревізованих ним людей саме на той шлях розбрату, бойні чи зради, який згодом викликав у його білій голові мовчазне несприйняття, несхвалення і навіть обурення. Та він тільки слуга Творця. І беззастережно виконував винятково Його волю.

«Людина слабка, — з прикритим розчаруванням і смутком думав Білий Ангел у хвилини, коли його підопічні без найменшого спротиву, сум'яття чи совісті піддавалися спокусі змиритися чи то з Божим гнівом, чи то з лінією Долі, а то й зі своїм лукавством чи авантюрою, — і нібито саме через це вони найменше опиралися низьким інстинктам, негідним вчинкам, чи, може, просто йшли за своєю бездумністю або некритичністю змалілого чи нерозвиненого розуму.

У хвилини великих розчарувань і гострих потрясінь поведінкою людини Білий Ангел потайки шкодував, що Творець не сотворив його філософом, а лише дав службу безвідмовного виконавця Творчевої волі щодо інших. Зрідка навіть заздрив тим, кого обсідали хвороби, злидні, роз'їдала мста, заливала кров, знесилювали відчай та безвихідь, і все інше, що мали у своїх запасниках оті обов'язкові зигзаги Долі. Ця неусвідомлена заздрість не була обов'язковою тоді, коли Ангелові доводилося моделювати каркаси нищості, риштовання підлості чи палаци брехні для опікуваних душ. В таких випадках у нього був досить обмежений простір для вибору: риштовання він міг хіба що замінити каркасами, а палаци — риштованнями, але слуга Творця не мав права змінити підлість на добро чи брехню на правду. Проте щира заздрість до опікуваних навідувала Ангела виключно в моменти торжества їхньої непідробної радості, безкорисливості чи гарячої, неприхованої пристрасті.

«Вони «це» можуть собі дозволити...» — з невимовним жалем думав подеколи Ангел, позбавлений такої розкоші — проявляти звичайні, буденні, але такі приємні для споглядання людської реакції на інших людей чи обставини.

Можливо, саме тому Ангел так охоче і спрагло вбирив очима увесь огромен письмен, що мерехтіли тепер перед Творцем. Сьогодні Творець люб'язно і невимушено допустив слугу до лише Йому відомого архіву, до унікальної

колекції повних досє на всі живі і мертві душі у Всесвіті, очевидно, усе ж на мить випустивши з виду, що в опікуваному Блім Ангелом Окрузі народилася Людина і пора їй малювати Долю.

Божий каталог не відзначався чимсь особливим: він різнився лише різноманітністю і якістю паперу чи того, що нагадувало папір, та позірною невпорядкованістю мільярдів і мільярдів самостійних файлів на небесному екрані, які видавалися то білими хмарами, то прозорою синявою, а коли й подаленілими зорями.

А на цих, найближчих, дещо спорохнявілих аркушах, виокремлених із мільярдів і мільярдів подібних і розкиданих перед очима Бога, по-сіамськи зросталися в одне ціле чи то затерті, чи викреслені чийось нерівним почерком багатозначні цифри, написані через тире, в дужках, з примітками до н. ери, н. ери, декотрі (запитальні знаки та знаки оклику) стирчали на білих аркушах, як гострі шпилі чи зламані палі, — так, що могло видаватися: вони ворущаються від неспокою.

Інші облікові аркуші були вільні від будь-яких приміток, треті — пригнічені нагромадженням латинських позначок, решта — вабили зір в'юнким згинанням цифр чи літер арабською в'язю, і вже зовсім осібно у вакханалії інформації, зрозумілої хіба лише її авторові, прозирали заокруглені боки юдейського письма.

Білий Ангел дивився на дивні знаки письмен — і добре знав, що в одному з ніким не порахованих земних Окрутів, який контролював Творець руками Білого Ангела, такими знаками фіксували дати народження і смерті, а також імена підданих та піддослідних Творцеві людей. Ангелові здалося, що в цьому хаотичному, невпорядкованому багатстві щонайрозкішніших письмен і бедламі скромних записок Творець уже давно мав би втопитися чи бути поглинутим із головою. Інформація, закодована в цифри та імена, нестримно прибувала і прибувала з безлічі мерехтливих файлів, не демонструючи жодного наміру кудись щезати — хіба лише накопичувалася в незрозумілому порядку. І коли б невидимий закон упорядкування відомостей про когось чи про щось не регулювався безперервним процесом надходження нової інформації, Небеса б давно затяглися полотнами письмен із Творцевої бібліотеки-архіву, як обважнілими хмарами, трикратно закривши Сонце не лише від людей усіх земних Окрутів, а й від їхнього Бога.

Дивне диво, та чи то так фокусувало сьогодні світло, чи такими видощими у цей момент стали Ангелові очі, але дещо із зафіксованого на уявних паперах вдалося вловити швидким поглядом, незважаючи на безперервне мерехтіння букв, цифр, ієрогліфів, знаків. Білий Ангел примружився, намагаючись вчитатися. Проте він розпізнав тільки багатозначне і незрозуміле число: 179018691914191819401941194719512014.

Білий Ангел миттєво заплющив і розплющив очі, відсахнувшись від гори безладно мінливих письмен, нібито хотів позбутися незрозумілого,